

бязь ведама падаткаплатнікаў, ананімна, а іх разьмеркаваньне ажыцьцяўляецца непразрыста. Барацьба дзяржавы за манаполію ў сфэры аховы здароўя стварае на сёньня патавую сытуацыю, калі ні дзяржава ня можа забясьпечыць якаснай сыстэмы мэдычных паслугаў, ні прыватны бізнэс ня ў стане зрушыць сытуацыю ў лепшы бок. Скарачэньне пераліку абавязковых бясплатных і ўвядзеньне платных паслугаў у дзяржаўных мэдычных установах ніяк не падвышае якасьці апошніх, а толькі кладзецца дадатковым цяжарам на плечы малазабясьпечаных грамадзянаў. Да таго ж манаполія ў сфэры мэдычнага абслугоўваньня не стымулюе зьніжэньня цэнаў на мэдычныя паслугі. Пры гамаваньні рынкавых пераўтварэньняў і захаваньні адміністрацыйнага разьмеркаваньня паслугаў і ільготаў захаваецца ценявы рынак мэдычных паслугаў. У дадзеным выпадку ўзровень мэдычнага абслугоўваньня можа залежаць як ад фінансавых магчымасьцяў, так і ад сацыяльнага статусу, пасады, доступу да разьмеркаваньня прывілеяў і г. д.

Пераўтварэньні ў сфэры аховы здароўя, пры адсутнасьці стратэгіі разьвіцьця страхавой мэдыцыны з боку дзяржавы, усё адно будуць адбывацца, але стыхійна. Рынак мэдычных паслугаў будзе разьвівацца паралельна зь дзяржаўнай мэдыцынай і за кошт яе, але без гарантыяў малазабясьпечаным грамадзянам. Малазабясьпечаныя слаі грамадзянаў усё ў меншай ступені здолеюць разьлічваць на эфэктыўнае, якаснае мэдычнае абслугоўваньне, а платныя мэдычныя паслугі будуць ім недаступныя. Пры захаваньні сёньняшняй сытуацыі ў сыстэме аховы здароўя патрэбы насельніцтва ў мэдычным абслугоўваньні ня будуць забясьпечаныя дастаткова, што, у выніку, будзе судзеяць узросту сьмяротнасьці і захворваньняў насельніцтва.

Сацыяльная дапамога

Андрэй Екадумаў

Сыстэма сацыяльнай дапамогі ў Беларусі ня ёсьць эфэктыўнай, пра што сьведчыць рост колькасьці бедных грамадзянаў, якія маюць патрэбу ў сацыяльнай падтрымцы, а памеры дапамогі, якая ім аказваецца, ня ёсьць дастатковай.

На барацьбу з галечай штогод выдаткоўваецца каля 2 млрд. даляраў, ці 14% ВУП. Але колькасць малазабясьпечаных грамадзянаў не змяншаецца.

Існая сыстэма сацыяльных ільготаў неэфектыўная, паколькі ў ёй адбываецца расцярушванне сродкаў, якія да таго ж размяркоўваюцца неадэкватна. Адсутнічае эфектыўны мэханізм адраснага аказання сацыяльнай дапамогі. Датаванне кошту сацыяльна значных прадуктаў, транспарту, жыллёва-камунальных паслугаў прыводзіць да неадэкватнага размеркавання ільготаў, значная частка атрымальнікаў якіх ня мае на тое падставаў. Маюць месца злоўжыванні і выпадкі іх нямэтавага выкарыстання. За пэрыяд з часу набыцця незалежнасці замест развіцця эфектыўнай сацыяльнай дапамогі насельніцтву адбывалася кансервацыя ранейшай сыстэмы ільготаў і павелічэнне іх колькасці. На цяперашні момант для працягу гэтай патэрналісцкай палітыкі ў дзяржавы не стае фінансавых рэсурсаў.

Сытуацыя з размеркаваннем ільготаў забытаная і непразрыстая. Ільготы забяспечваюцца за кошт росту сацыяльных падаткаў, што ў свой чарод вядзе да ўхілення ад сплаты падаткаў ці стымулюе эканамічна актыўную частку насельніцтва не да павышэння ўзроўню афіцыйных даходаў, а да атрымання дапамогаў, датацыяў. Такім чынам, дзяржава стымулюе рост утрыманскіх настрояў грамадзянаў, у тым ліку ў эканамічна актыўнай іх часткі. У выніку розныя віды ільготаў расцэньваюцца грамадзянамі найперш як гарантаваны дзяржавай, ня выражаны ў грашовай форме дадатак да заробку, пэнсіі, стыпэндый. Яны разглядаюцца ня ў якасці стымулу для пэўных відаў дзейнасці, але як кампэнсацыя за нізкія даходы ў эканоміцы. Такі падыход, у сваю чаргу, вызначае вялізную колькасць атрымальнікаў ільготаў.

Дзяржава імкнецца захаваць манаполію ў размеркаванні жыццёвых выгодаў. Пры гэтым ігнаруюцца магчымасці рынкавай эканомікі, пры якой пераважная большыня насельніцтва мае самастойна забяспечыць свой дабрабыт. Насуперак дэкларацыям ільготы паступова памяншаюцца. Такім чынам, незадавальненне праводжанай палітыкай будзе расці, у тым ліку сярод жорсткага электарату Лукашэнкі.